

Cyclus: Moderne Profeten

Elise Woertman
Kees van der Zwaard

advent – kerst – nieuwjaar
30 november 2025 – 4 januari 2026

Inleiding

Via advent op weg naar kerst en het nieuwe jaar laten we ons inspireren door geïnspireerde mensen: 'moderne profeten', zoals ze worden genoemd in de podcast van Kees van Ekris. Mensen die ons uitdagen 'om niet mee te doen met dat wat onze tijd lelijk maakt, maar om schoonheid te zoeken, waarheid en barmhartigheid'. Zie <https://www.eo.nl/podcast/moderne-profeten/afleveringen>. Het is aan te raden om de podcast per personage te beluisteren

Van elke moderne profeet hebben we een typerend tekstfragment gezocht. Daarnaast hebben we een bijbeltekst gezocht, die raakt aan zijn/haar zoektocht en levensweg en/of die past bij de liturgische kleur van de viering.

Het is aan te raden om – al is het maar voor een eerste indruk – de podcast per personage te beluisteren.

Daarnaast is over de meeste profeten is een vloed aan literatuur te vinden. We noemen een enkel boek. Mocht je behoefte hebben aan meer informatie, laat het ons dan weten.

30 november – eerste advent mmv het Janskoor

Voorganger: Elise Woertman

Moderne profeet: M. Vasalis

Lezing:

- Prediker 3,1-12
- M. Vasalis, **Eb**

*Ik trek mij terug en wacht.
Dit is de tijd die niet verloren gaat:
iedre minuut zet zich in toekomst om.
Ik ben een oceaan van wachten,
waterdun omhuld door 't ogenblik.
Zuigend eb van het gemoed,
dat de minuten trekt en dat de vloed
diep in zijn duisternis bereidt.
Er is geen tijd. Of is er niets dan tijd?*

Advent is een terugkerende tijd van wachten. Steeds weer begint ons kerkelijk jaar met deze tijd van inkeer. Advent is dus cyclisch en op de toekomst gericht. Hoe kan dat? Wat is tijd? Wie zijn wij in de tijd? En wie zijn wij buiten de tijd?

M. Vasalis peinst in Eb over die vragen. Of verblijft ze in die vragen?

Wat heeft zij ons te zeggen, nu wij opnieuw beginnen met het wachten op de toekomst?

Vasalis is (nog) niet aan bod geweest bij de moderne-profeten-podcast. Maar we zingen regelmatig haar op muziek gezette poëzie. Bovendien is Elise thuis in haar biografie en thematiek van mystiek en poëzie. Daarom is Vasalis de opmaat voor deze reeks.

- M. Vasalis, *Verzamelde gedichten*.
- Maaïke Meier, *M. Vasalis. Een biografie*.

7 december – tweede advent mmv het Janskoor

Voorganger: Kees van der Zwaard

Moderne profeet: Martin Luther King

Lezing:

- Jesaja 2,1-18
- Martin Luther King
We must make a choice. Will we continue to march to the drumming of conformity and respectability, or will we, listening to the beat of a more distant drum, move to its echoing sounds? Will we march only to the music of time, or will we, risking criticism and abuse, march to the soulsaving music of eternity? More than ever we are today challenged by the words of yesterday: "Be not conformed to this world but be ye transformed by the renewing of your mind."

Martin Luther King is de belichaming van wat het predikte: hoe de reis van zijn innerlijke transformatie uitwerkte in hoe hij handelde. Het gevecht met zichzelf weerspiegelt ook zijn gevecht met het onrecht in zijn tijd. Daarmee is hij een lichtend voorbeeld voor hoe lijden en onderdrukking kan worden getransformeerd tot creatieve kracht. Dat samengaan van wat we in de Jans vaak en graag 'mystiek en verzet' noemen, is nog steeds uiterst actueel. Niet zozeer als bevestiging van wie we zijn, maar als oproep en uitdaging om te worden wat we geloven.

- Martin Luther King, *Strength to love*. (citaat: p.20)
- Jonathan Eig, King. *The life and of Martin Luther King*

14 december – derde advent

Voorganger: Harry Pals

Moderne profeet: Vaclav Havel

Lezing:

- Hebréeën 11,1-3
- Vaclav Havel: **Hoop**

*Diep in onszelf dragen we hoop
als dat niet het geval is, is er geen leven*

*Hoop
is een kwaliteit van de ziel
en hangt niet af van wat er in de wereld gebeurt.*

Hoop

*is niet voorspellen of vooruitzien.
het is een gerichtheid van de geest
een gerichtheid van het hart,
voorbij de horizon verankerd.*

*Hoop
in deze diepe krachtige betekenis
is niet hetzelfde als vreugde
omdat alles goed gaat,
of bereidheid je in te zetten
voor wat succes heeft.*

*Hoop
is ergens voor werken
omdat het goed is,
niet alleen omdat het kans van slagen heeft.*

*Hoop
is niet hetzelfde als optimisme,
evenmin de overtuiging
dat iets goed zal aflopen.
Wel de zekerheid dat iets zinvol is
ongeacht de afloop,
het resultaat.*

Vaclav Havel: Van dissident tot president. Van toneelschrijver tot speler op het wereldtoneel. Hoe vaak zal Havel zijn eigen tekst over hoop hebben teruggelezen, om terug te keren naar de elementaire moed om te leven. Wij volgen hem om weer overtuigd te worden van de waarheid van wat we niet zien.

- Michael Zantovsky, *Vaclav Havel. Een leven*

21 december – vierde advent

Voorganger: Trees van Montfoort

Moderne profeet: Esther Maria Magnis

Lezing:

- Psalm 18,1-20
- fragment uit *Mintijteer*, p.202

Ik geloof er niets van dat God slechts een abstracte, onzichtbare, etherische gedachte is, een naakte bodemloos zwevende waarheid, die, als ze dat al doet, slechts schuchtere contacten legt met de menselijke geest en die slechts belangstelling heeft voor zuivere reden en verstand. Voor het heldere en pure. Daar geloof ik niet in. Want ik kom niet uit een onschuldig land.

Esther Maria Magnis schreef een bijzonder boek 'Mintijteer'. Hoe zij de licht-ervaring uit haar kindertijd kwijtraakte, terecht kwam in een donker bestaan, en vandaaruit weer door licht werd getroffen. Niet dat God daarmee voor haar grijpbaar is

geworden. Integendeel: 'Het is niet logisch. Totaal niet. Het is geschift. En Jezus is heel vreemd. En mijn ervaring met God leert me dat Hij altijd zo anders is dan je verwacht. Maar juist daarin vind ik zo'n wonderlijke uitdrukking van liefde, van nabijheid.

- Esther Maria Magnis, *Mintijteer*.
- <https://denieuwekoers.nl/artikel/hoe-kan-het-nou-waar-zijn-dat-jij-dezelfde-god-kent/>

24 december – kerstnacht

Voorganger: Jorn den Hertog

Moderne profeet: Nick Cave

Lezing:

- Jesaja 9,1-6
- Lucas 2,1-7
- Nick Cave, **Long Dark Night**

*I was long inside a dream, I could not get loose
I will tell you of it, although there is little use
To tell a dream when dreaming is all you ever do*

*But things were not so good, I can't make light of it
My poor soul, it was having a dark night of it
A long night, a week, maybe a year*

*Maybe a long dark night is coming down
Maybe a long dark night is coming down*

*Through the door of my dream burst
No zombie, no ogre, no devil there
But a flying man with long trailing hair*

*Who perched upon the iron rail of my bed
Oh Lord, combing his long white hair
And saying my name. How could he know
When I did not even know my name?*

*Maybe a long dark night is coming down
Maybe a long dark night, my precious one
Maybe a long dark night is rolling around my eyes
Oh Lord*

*The man who took me to be from elsewhere
When I too inhabited the earthly sphere
Lent down and struck me with his long trailing hair*

*Maybe a long dark night is coming down
Maybe a long dark night, my precious one
Maybe a long dark night is rolling around my head
Oh Lord*

Nick Cave maakt een fascinerende levensreis door, van rauwe punker tot wilde katholiek. In *The Red Hand Files* deelt hij zijn levenservaringen met fans, gaat hij in op hun vragen. Niet als goeroe, maar als mens, die heeft gelden en lijdt aan het leven. Iemand die de donker nacht kent. En ook bezingt dat daar een einde aan kan komen. Voorwaar een kerstnachtboodschap: 'De nacht is haast ten einde, de morgen niet meer ver. Bezing nu met verblijden de heldre morgenster.'

- Nick Cave, *Faith, hope and carnage* / Geloof, hoop en ravage

25 december – eerste kerstdag

Voorganger: Kees van der Zwaard

Moderne profeet: Martin Shaw

Lezing:

- Lucas 2,1-20
- Martin Shaw: **Een heilig lied**

Lang geleden was er een oud dorp, en in dat oude dorp stond in het midden een hut. In die hut vierde men op vrijdagavond altijd feest. Er werd een lied gezongen, een verhaal verteld of een dans gedanst. In dat oude dorp woonde een jongen die ervan droomde om zanger te worden. Elke vrijdagavond ging hij naar de hut, beklom het podium en zong. Er was één probleem. Hij kon niet zingen. Steeds weer probeerde hij het, hopen op de magie van het moment. Maar het was niet om aan te horen. Op den duur was het geduld op. Iemand stapte naar voren en zei: Sorry, jij kunt niet zingen. Dorpelingen kunnen duidelijk zijn. Het dorp gaf hem zelfs een naam: No-Song. Laten we zeggen: 'GeenLied'.

De jongen droop ontgoocheld af, eindigde aan de rand van het dorp. Op vrijdagavond hoorde hij de anderen zingen, vertellen en dansen. Hij deed niet meer mee. Hij kookte, dat kon hij wel.

Op een vrijdagavond kookte hij zijn maaltijd. Diezelfde avond was er een vos die door het bos struinde. Het was een mysterieuze vos. Hij had iets om zich heen van a divine fox. Hij wist meer dan wij. Plotseling verscheen hij aan de jongen. Hij stond op zijn achterpoten, rookte een pijp en zei tegen hem: Hoeveel voor die maaltijd? De jongen, clever en zijn-kans-ruikend, zei: Wat krijg ik er voor terug? Okee, zei de vos, ik begrijp de kunst van de onderhandeling. Wat wil je? I want a big song, zei de jongen. Geef me een Groot Lied. Een lied zo groot dat als ik het zing, mannen aan God denken en vrouwen aan liefde.

Okee, zei de vos, maar wat jij wilt is een Heilig Lied. Ik heb dat, maar als ik je dat geef zijn er voorwaarden aan verbonden. Het lied is niet van jou, het is groter is dan jij. Er zit huiver in het lied. Dat ouden van dagen zingen erin mee. Je mag het daarom alleen zingen op grote momenten. Als een kind geboren wordt, als er getrouwd wordt of getreurd. Begrijp je dat?

De jongen knikte en knielde in de sneeuw voor de vos. Toen blies de vos, met een diepe, lange ademtocht in de borstkas van de jongen. Vwwwwoooooehhhh.

De jongen opende zijn ogen, de vos was weg, maar hij wist iets. Hij wist iets wat u en ik ook zouden weten als we het mee zouden maken: Ik heb het!

Hij rende op vrijdagavond het dorp in, naar de hut, ging naar binnen en begon te zingen. En exact wat de vos gezegd had, gebeurde. Er was iets heiligs in het lied. De mensen voelde in de diepste lagen van hun zijn, een magische kracht. Als hij zong, dachten de mannen aan God en de vrouwen herinnerden zich liefde. Hij kreeg een nieuwe naam. GrootLied. No-Song werd Big-Song. Ze maakten hem zelfs Zanger des Vaderlands. Dat is een gevaarlijke naam, als een mens iets groots wordt toegedicht, iets heiligs. Als een bard zong GrootLied zijn lied. Bij geboortes, bij liefdesvreugde en liefdesverdriet en bij de dood.

De tijd verstreek. GrootLied verhuisde van de marge naar het centrum. Hij werd populair. Toen gebeurde iets vreemds. Heel raar. Hij vergat waar het lied vandaan kwam. Hij vergat dat er voorwaarden gesteld waren aan het zingen van dat lied. Dat hij het niet zomaar kon zingen wanneer hij maar wilde en dat het lied niet van hemzelf was. Hij vergat het. Als hij in de pub was, weinig geld had en donkergele schuimende bier zag, begon hij het lied te neurieën en de rest van de avond was er ruim bier. Als hij een vrouw zag en hij voelde dat liefdesmagie in

de lucht zat, hoefde hij maar iets te zingen van het lied, en de avond verliep anders. Heel anders.
GrootLied werd GrootSpraak. Zijn lied werd al snel een ringtone. Op zijn eigen YouTube-channel kon je hem bewonderen. Je kon gele bandjes bestellen voor om je pols. Iedereen hield van hem en hij zelf ook, hij voelde magie van zichzelf.
Aan de rand van het bos keek de vos toe. Zo gaat dat dus. Zo gaat dat dus. Zo gaat dat dus, mompelde hij. In een nacht, toen GrootLied lag te slapen, kwam de vos bij hem binnen en hij nam hem het lied weer mee.

Martin Shaw is een verhalenverteller, die sterk pleit voor het mythische bestaan als tegenwicht voor onze moderne tijd. Eén van zijn podcasts gaat over 'de wilde Christus' (Wild Christ – the strangest God of All). Dat deze mens Gods veel radicaler, veel meer anders is dan wij – ook in de kerk – waar willen hebben. Wellicht kunnen de wilde herders ons hier de weg wijzen om dat weer te ontdekken en dieper te ervaren.

- *Jawbone* – podcast van Martin Shaw.

28 december

Voorganger: Elise Woertman

Moderne profeet: Thomas Merton

Lezing:

- Kolossenzen 1, 7-20
- Thomas Merton

In het gebed ontdekken we wat we reeds hebben.
Je vertrekt van waar je bent en je verdiept wat je reeds hebt,
en je begrijpt dat je daar al bent.
Wij hebben alles reeds, maar weten en ervaren het niet.
Alles werd ons gegeven in Christus.
Het enige wat we te doen hebben, is te ervaren wat we reeds bezitten.

(Thomas Merton, geciteerd door Martin Laird in *Naar het land van de stilte*, Gent 2021)

Op de drempel van een nieuw jaar, met de ervaring van kerst nog vers in hart en ziel, luisteren we naar Thomas Merton die geestelijk leven ziet als avontuur, een weg in het onbekende. 'De weg van het contemplatieve gebed die hij wijst, voert niet uit het volle leven naar een steriel afgesloten innerlijk, maar naar een volledig, bevrijd leven, geworteld in allesomvattende liefde.'

- Thomas Merton, *Contemplatief gebed*
- Martin Laird, *Naar het land van de stilte*
- Jim Forest, *Leven met wijsheid. Een biografie van Thomas Merton.*

4 januari – nieuwjaar

Voorganger: Marieke Milder

Moderne profeet: Dorothy Day

Lezing: Matteüs 6,13-16

Dorothy Day laat in haar leven zien hoe zij vol overgave kiest voor barmhartigheid. Weer iemand die van anti-establishment transformeert tot radicaal katholiek. Kortom: hoe een mens – met al haar talent en eigen-aardigheden – wordt tot zoutend zout en lichtend licht.

Marieke, jij bent meer thuis in leven en werk van Dorothy Day dan wij. Wil jij zelf een treffend citaat kiezen.

- <https://kro-ncrv.nl/katholiek/encyclopedie/d/day-dorothy>